

VBB DIGITALE NIEUWSBRIEF

**DIORAMA
HET ZAL
JE MAAR
GEBEUREN**

**DUITSLANDS
ERGSTE BOSBRANDRAMP**

**EERSTE TST-NB
VOOR VNOG**

**AUTOBUSSEN VERWOEST
DOOR VUURZEE**

54

MEI 2025

RUBRIEKEN

4

Column

Rob Jastrzebski schrijft over de recente brand in de binnenstad van Arnhem. Het was met recht een 'gevecht tegen de vlammen', een heroïsche strijd tegen 'het beest' die herinneringen oproep aan de historische stadsbranden van vroeger.

VOERTUIGNIEUWS

Eerste TST-NB voor Noord- en Oost-Gelderland

Onlangs heeft Ziegler Brandweertech-
niek de eerste TST-NB uit een serie van
in totaal twintig geleverd aan de Veilig-
heidsregio Noord- en Oost-Gelderland.

MODELBOUW

Het zal je maar gebeuren

Remko Storm bouwde een schitterend
diorama van een autobrand zoals die
zo maar kan gebeuren.

UIT DE OUDE DOOS

Vrouwen bij de (Rotterdamse) Brandweer

Henny van Daal, een 14-jarig meis-
je afkomstig uit een Rotterdamse
brandweersfamilie en zelf actief bij de
Rotterdamse jeugdbrandweer, voerde
in 1967 actie om meer vrouwen toe
laten treden tot de brandweer.

OVER DE GRENS

Waterwerper wordt blusvoertuig

Klausmartin Fridrich beschrijft twee
unieke waterwerpers van de Duitse
politie waarvan één later een carrière
bij de brandweer kreeg.

HISTORIE

Autobussen verwoest door vuurzee

Op 9 december 1970 wordt het be-
drijfscomplex van Leyland Motor Cor-
poration in Goude getroffen door een
verwoestende brand. Jan Emmelkamp
beschrijft nauwkeurig het brandver-
loop en de bestrijding ervan.

Duitslands ergste bosbrandramp

In augustus 1975 woedden geduren-
de tien dagen vijf zeer grote bos- en
heidebranden in de Duitse deelstaat
Niedersachsen. Vijf brandweerlieden
laten het leven.

Peter Snellen doet verslag van de
brandbestrijding.

INHOUD

COLOFON

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de
**VBB | Nederlandse Vereniging van
Belangstellenden in het Brandweerwezen**

SAMENSTELLING Peter Snellen (eindredactie) en
Jeroen Steenhuis (vormgeving)
REACTIES info@brandweer.org
KOPIJ INSTUREN uiterlijk 15 juni 2025

U

was in de vorige uitgave al gewaarschuwd. Het ging niet zo heel erg goed met Adriaan en dus moet u in deze aflevering (en misschien nog enkele) de vertrouwde pagina's van zijn hand missen. Dat heet overmacht. En met zo weinig medewerkers als wij bij onze nieuwsbrief hebben, betekent het (tijdelijk) wegvallen van één persoon meteen dat meer dan 20% van de medewerkers niet beschikbaar is. Als in het bedrijfsleven zo'n percentage ziekteverzuim plaatsvindt, staat de arbeidsinspectie op de stoep. Als – zoals in ons geval – de persoon die wegvalt dan ook nog iemand is, wiens taak niet even zo maar snel overgenomen kan worden, tja, dan weet u het wel. We wensen Adriaan vanaf deze plaats een spoedig herstel toe.

En nu we toch bezig zijn met verenigingsnieuws: onze voorzitter heeft tijdens de voorbije viering van Koningsdag een fraaie Koninklijke onderscheiding gekregen. Of eigenlijk: hij heeft zichzelf onderscheiden, en dat mag en kan hij nu laten zien. Ton: proficiat!

Het wegvallen van een vaste medewerker wil niet zeggen dat u geen nieuwsbrief ontvangt. De resterende mensen en een nieuwe auteur (althans voor wat betreft de nieuwsbrief) hebben een tandje bijgezet. Jan Emmelkamp heeft een zeer interessant brandverslag geschreven over 'de brand bij Verheul' die in 1970 plaatsvond.

Er kwam een aardige reactie op het artikel over de waterwerpers in de vorige aflevering. Klausmartin Friedrich – bekend brandweerhistoricus, vooral als het over voertuigen gaat – reageerde op het artikel van Stefan Bodynek en zorgde meteen voor de bijbehorende foto's door enkele mensen uit zijn uitgebreid netwerk te benaderen.

Marinus Oosthoek diepte weer wat uit de oude doos op en natuurlijk gaat het daarbij over de brandweer van Rotterdam.

Het is een ware eyeopener als je leest hoe kort geleden het nog maar was dat we over brandweermensen moesten gaan spreken, en niet langer over brandweermannen.

Dit jaar is het vijftig jaar geleden dat in de Duitse deelstaat Niedersachsen de hel losbrak. Door vijf zeer grote bos- en heidebranden hielden de brandweer en de rest van de bevolking gedurende enkele weken bijna de adem in. Een reeks bosbranden die zou uitgroeien tot een ware ramp, en die het leven zou kosten aan zeven mensen en waarbij nog eens zo'n 80 personen soms zeer ernstig gewond werden.

Als je zo'n artikel samenstelt, word je jezelf weer bewust van hoe belangrijk het is wie je kent, en hoe onbelangrijk het is wat je zelf kunt. Kijk, zo'n artikel schrijven is niet zo moeilijk. Het moeilijkste is altijd de keuze van het onderwerp en de discipline te gaan werken tot het stuk naar je eigen mening en die van anderen voldoende is. De grootste moeilijkheid in onze moderne tijd is het verkrijgen van illustratiemateriaal om bij zo'n artikel te plaatsen, tenminste als je niet enkele honderden euro's per foto kwijt wilt zijn. Een mailtje was voldoende om uit Duitsland van Burkhard Giese een hele reeks foto's te mogen ontvangen. Dus Burkhard: heel veel dank nogmaals.

Remko Storm verblijdde ons weer met een reeks foto's van een gebeurtenis, die in zijn omgeving plaatsvond. Gelukkig in schaal 1 op 87, normaliter de 'treintjesschaal' genoemd. Het zijn niet altijd de wereldschokkende rampen die het waard zijn om in model te worden nagebouwd. Kijk en geniet en... let op de details.

Hier en daar vindt u dan nog wat nieuws om de zaak te larderen. En zo heeft u dan toch ondanks alle tegenslag weer een aardig gevulde nieuwsbrief.

Veel leesplezier namens ons allemaal. En als u ook eens iets wilt schrijven ... graag!

PETER SNELLEN

Stadsbranden toen en nu

Stadsbranden leken in Nederland een fenomeen uit vervlogen eeuwen. Toen, in een tijd van houten gebouwen en beperkte brandweermiddelen, ging nog wel eens een dorp of stad geheel of deels in vlammen op. Maar ook in het moderne Nederland anno 2025 kan het nog, leerden wij onlangs. In de nacht van 6 maart jongstleden namelijk, kwam de brandweer van Arnhem en ommelanden voor een formidabele klus te staan. Een vrijwel zeker aangestoken brand in een winkelpand, groeide uit tot een inferno waarbij een heel stratenblok van pakweg 25 geschakelde historische panden in vlammen opging. Hulde aan de verzamelde troepenmacht van Brandweer Gelderland-Midden dat het hierbij bleef. Want geruime tijd bestond de vrees dat nog meer stratenblokken in brand zouden raken. Het was met recht een 'gevecht tegen de vlammen', een heroïsche strijd tegen 'het beest' die herinneringen oproep aan de historische stadsbranden van vroeger.

Nu ja, een nuancering is wel op zijn plaats. De term 'stadsbrand' lijkt wat overtrokken, want het ging 'maar' om 25 panden. 'Enschede' was, na de vuurwerkplof op 13 mei 2000, met zo'n 200 verwoeste woningen en bedrijven, toch een fors maatje groter. Niettemin is het bijzonder dat een brand in één winkelpand dermate grote vormen kan aannemen, in een tijd waarin de brandweer toch veel beter is geëquipeerd dan de collega's van pakweg vier tot vijf eeuwen terug. Met een partij tankautospuiten die elk 3000 liter per minuut in de vlammen kunnen spuiten, doe je toch net iets meer dan met handbrandsputten en blusemmers, die bij zo'n inferno een spreekwoordelijke druppel op de gloeiende plaat vormden.

Zoals zo vaak bij extreem grootschalige complexbranden, die zich steeds vaker lijken te openbaren, zit het venijn vaak aan de linkerkant van de veiligheidsketen. Hoe minder je daar investeert in het beperken en beheersen van brandrisico's, hoe harder je aan de achterkant aan de bak moet om 't beest te temmen. Neem de goeie ouwe middeleeuwen, toen nog niemand van 'WDBO' had gehoord. Een afkorting uit de brandveiligheidswereld, die staat voor 'Weerstand Brand Doorlating Brand Overslag', met een getal in aantallen minuten erachter. Die WDBO is een belangrijke basis voor de brandveiligheidsregels in het Bouwbesluit. De eerste bouwbesluiten dateren overigens al uit diezelfde middeleeuwen. Want toen de stadsbesturen en hun bouwmeesters ontdekten dat al die houten huizen met strooien daken een uitmuntende

voedingsbron waren voor ongecontroleerde oxidatieprocessen, kwamen er decreten dat in dichtbebouwde steden uitsluitend nog panden van steen met stenen daken mochten worden gebouwd.

In het bewuste Arnhemse stratenblok waren de panden ook van steen, inclusief de daken. Maar waren ze daarmee brandveilig? De gevels en daken wel, maar om te leren wat er

mis ging, moeten we áchter die gevels kijken. Hoewel uiterlijk sprake leek van 20 tot 25 afzonderlijke panden die tegen elkaar aan waren gebouwd, vormde de binnenkant van het getroffen blok in werkelijkheid één kolossale winkel, met een enorme doolhof aan verkoopstellingen, paden en gangen, volgestouwd met een formidabele vuurlast aan kunststof hebbedingen en feestartikelen. Zonder brandmuren en branddeuren, zonder sprinkler. Tja, als het dan in één hoek van zo'n winkel gaat branden en je gooit er niet binnen één minuut een emmer water op, brandt het net zo lang door tot het gebouw op is. Dat weten Neerlands brandweerkundigen al lang na andere

branden in grote aaneengesloten bedrijfsruimten zoals loodsen en pakhuizen. En feitelijk was het Arnhemse winkelblok ook zo'n pakhuis, maar dan in een historische binnenstad. Dan kun je er in plaats van drie wel tien basispelotons brandweer op af sturen, maar uit gaat het echt niet.

Ik kom ook wel eens in zulke panden. Zo was ik eens in een grote outdoorzaak in een historisch binnenstadje om nieuw

**Uit de casus Arnhem
blijkt dat we daar
niet blindelings op
kunnen vertrouwen
en dat we al die rooie
wagens met dikke
slangen en grote
spuiten nog steeds
nodig hebben**

wandelgereedschap voor de voeten te kopen. Een megapand over twee tot drie bouwlagen dat, meanderend tussen andere historische panden door, van de ene straat naar de andere loopt. Met houten vloeren en trappen en ook daar enorme massa's gestolde koolwaterstoffen in de handelsvoorraad. Als gedeformeerd brandweerbobbyist kijk ik natuurlijk anders naar zo'n gebouw en inventaris dan de gemiddelde burger en dan bekruipt mij wel eens de vraag: 'hoe moet het als het hier gaat branden'? Ik zou dan niet graag in de schoenen van de als eerste arriverende bevelvoerder staan. Want veel meer dan 'oeeps, help!' roepen kun je nauwelijks doen. En stralen op de burens zetten, in de hoop dat die niet mee gaan branden...

De Nederlandse steden staan waarschijnlijk vol met dit soort gebouwen, die van binnen tien keer groter zijn dan ze van buiten lijken, vol brandbare inventaris en zonder voorzieningen om een ontstane brand snel de kop in te drukken. In de grachtengordels van Utrecht en Amsterdam, in de smalle straten en stegen van Den Haag en Delft, Dordrecht en Gouda, Leiden en Maastricht... Het enige dat we kunnen hopen is dat in zo'n doolhofwinkel niet ooit een brand uitbreekt als brandstofs de overstromingen buiten om de bescherming. Want of

De ontdekking van de omvang van de Arnhemse feestwinkel en van het feit dat behalve de uitslaande vlammen uit één ogenschijnlijk kleine winkelgevel al in drie straten rondom rook uit de gevels perste, leidde zeer begrijpelijk tot een defensieve opstelling van de verzamelde blustroepen. Voor hen was er binnen niets zinnigs meer te doen en men wilde niet nóg meer namen op het Nationaal Brandweermuseum. Dus was de enige optie de omliggende blokken winkels en woningen te doordrenken met handstralen en waterkanonnen... Tot de brand vanzelf temperde omdat de gebouwen op waren. En zolang er dit soort gebouwconstructies bestaan, kan zo'n 'stadsbrand nieuwe stijl' op ieder moment in een soortgelijke historische binnenstad uitbreken.

Weer een reden om niet nóg meer op de repressieve brandweertaken te bezuinigen. Want er is dan de afgelopen decennia dan wel enorm veel extra geld en menskracht in de preventietaken gestoken, maar uit de casus Arnhem blijkt dat we daar niet blindelings op kunnen vertrouwen en dat we al die rooie wagens met dikke slangen en grote spuiten nog steeds nodig hebben.

BOB JAETRZESKI

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

EERSTE **TST-NB** VOOR NOORD- EN OOST-GELDERLAND

Ziegler Brandweertechniek heeft onlangs de eerste tankauto-spuits natuurbrandbestrijding uitgeleverd aan de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland. Deze levering maakt deel uit van een overeenkomst voor 75 tankautospuiten in drie versies. Zestien zogenaamde Basis tankautospuiten met 4x2 aandrijving werden al eerder afgeleverd. Het overige materieel (30 stuks TS Basis 4x2, 8 stuks TST Basis 4x4 en 20 stuks TST-NB 4x4) wordt stapsgewijs uitgeleverd tot 2026.

Het voertuig dat nu werd overhandigd is een TST-NB, gebouwd op een chassis van Volvo, type FMX 420 4x4 met een wielbasis van 4300 mm. De bluswatertank heeft een inhoud van 3700 liter en de Ziegler FPN10-3000-2H bluspomp heeft een capaciteit van 3000 l/min bij 10 bar. De

eerste aanvalshaspel heeft 60 meter slanglengte en kan bij een druk van 6 bar 250 liter per minuut leveren voor snelle bluswerkzaamheden. De pomp wordt aangedreven door een PTO en kan indien nodig overschakelen op een extra hydraulische nevenaandrijving, om zo ook tijdens het rijden te kunnen functioneren. Ten behoeve van de dakblussing is de Z-Cab XL manschapscabine voorzien van dakluiken en een Dräger-ademluchtleidingsysteem. Aan de voorzijde is de TST-NB voorzien van een ALCO APF 1DC 450 blusmonitor die tot 1000 l/min kan leveren. Ter bescherming van het voertuig zijn aan de voorzijde zijn ook twee sproeiers gemonteerd.

Een LED-Lichtlijst met 20.000 lumen aan de voorzijde van het voertuig en een lichtmast met 30.000 lumen zorgen voor goed zicht tijdens inzetten.

VROUWENS BIJ DE (ROTTERDAMSE) BRANDWEER

We schrijven 1967. In Rotterdam wordt de huishoudbeurs FEMINA gehouden. Tijdens die beurs registreerde wethouder J. Worst de inschrijving van de 1000^e vrijwillige brandweerman. Dat was de heer J.Th.Chr. de Groot. Op de foto tussen hen staat (in bluspak) de 14-jarige Henny van Daal. Dat ze op de foto mocht, had ze te danken aan het feit dat ze het eerste meisje bij de Rotterdamse Jeugd-brandweer was. Zij voerde tijdens de beurs een actie om ook meer vrouwen te laten toetreden tot de brandweer.

Henny was in die tijd erg bekend in Rotterdam. Als 14-jarig meisje kreeg zij het als eerste voor elkaar, om als niet-jongen bij de jeugdbrandweer van de Maasstad te komen. Haar vader was ook vrijwillig brandweerman in Rotterdam en was ingedeeld bij de toenmalige 'Vliegende patrouille'. Zijn vader en drie broers waren ook allemaal brandweervrijwilliger, dus het feit dat zijn dochter zich ook aanmeldde, mag niet verwonderlijk heten.

TEKST MARINUS OOSTHOEK MET DANK AAN STADSARCHIEF ROTTERDAM

In het januari-nummer van deze nieuwsbrief schreven wij over de nieuwe waterwerpers (van Duitse makelij) voor de Nederlandse politie. Naar aanleiding hiervan schreef Stefan Bodynek in het maart-nummer over de Mercedes-Benz waterwerper die in 1953 door de politie van Dortmund in gebruik was genomen.

Van ons lid Klausmartin Fridrich ontvingen wij een reactie dat er in voormalig Duitsland nog twee bijzondere waterwerpers bij de politie hebben gediend.

bekend. Momenteel moet men daarvan uitgaan. Als thuisbasis van de oudere wagen werd ondertussen Hannover aangewezen, maar of dat ook de stand- plaats voor de oudste wagen was, is niet bekend.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

door Peter Snellen

Een icoon is overleden

Wie zoals schrijver dezes al vele jaren verzamelaar is van Wiking en ander fraaie modellen van diverse speelgoedautootjes in de bekende 'treintjesschaal' H0, kent natuurlijk de *Modell Auto Zeitung*, kortweg MAZ genoemd. Later kwam daar voor de in brandweervoertuigen geïnteresseerde verzamelaars de *Blaulichtfahrzeug Magazin* bij. Initiatiefnemer en uitgever van deze tijdschriften was Friedel Fiedler. Die begon zo rond 1980 met het uitgeven van een tijdschrift waarin de nieuwtjes en andere wetenswaardigheden over de Wikingautootjes en andere modellen in geuren en kleuren beschreven werden door een groep hobbyisten die zich langzaam ontwikkelden tot ware experts op dit gebied.

De MAZ van Fiedler was in feite het enige qua opmaak professioneel uitgevoerde tijdschrift als het om H0-modelauto's ging. Fiedler bracht een enthousiaste en soms zelfs fanatieke groep van medewerkers bij elkaar. Samen werd verslag gedaan over nieuwe uitgaven, of juist over de oude modellen, niet zelden in vergelijking met elkaar. Na korte tijd kwam ook de modelbouw uitgebreid ter sprake. Vooral in de jaren tachtig tot ongeveer de eeuwwisseling werd er verhaald over de reclame-modellen die in de handel kwamen. De goede contacten met de producenten van al dat moois zorgden ervoor, dat iedereen die zich ook maar op enigerlei wijze met modelauto's in schaal 1:87 bezighield, niet om dit vakblad heen kon. Elk jaar was er dan nog het zogenaamde *Messeheft* met alle nieuwtjes uit Nürnberg, waarna elke verzamelaar meteen kon beginnen met het samenstellen van zijn verlanglijstje. Ook waren er enkele uitgaven met speciale thema's, zoals brandweer. Uit de uitgeverij Verlag Friedel Fiedler kwam ook het *Blaulicht Fahrzeugmagazin* dat zich bezighield met uitsluitend voorrangsvoertuigen in schaal halfnul. Fiedlers uitgeverij bracht ook zelf wat automodellen uit, maar vreemd genoeg nooit van Wiking. Fiedler zelf wist veel over Wiking, verzamelde deze modellen en wist heel goed wie zich met deze modellen bezig hield en wat er zich afspeelde onder de verzamelaars.

Met het begin van de nieuwe eeuw kwam het verschijnsel 'verzamelen van H0-autootjes' wat minder in het middelpunt van de belangstelling te staan. Dat had verschillende oorzaken, maar een van de meest in het oog vallende zal ongetwijfeld zijn dat de groep van verzamelaars van het eerste uur werd uitgedund, door ouderdom en door het wegvallen van mensen. Bovendien werd het produceren van modelauto's duurder en daarmee ook de verkoopprijs. Voor hetzelfde geld of minder kon je ineens ook een heel redelijk 1:43 automodel kopen. De kring van mensen die zich nog bezighielden met deze hobby werd dan ook steeds kleiner en daarmee ook de kring van abonnees op het tijdschrift. Maar Fiedler hield vol, ook al was het eigenlijk niet meer lucratief.

En toen kwam de Covid-epidemie. Het verzamelen van H0-modellen kwam ineens weer sterk in de belangstelling, wat niemand had verwacht. Daarna ging het weer bergafwaarts. Er was sprake van een stijgende inflatie en wat men op alle gebieden merkt: de mensen lezen niet meer. Tijdschriften maken zware tijden door, zeker als ze zich met een heel beperkte doelgroep bezighouden. Internet zorgt ervoor dat mensen toch op de hoogte kunnen blijven van wat er te koop is. Friedel Fiedler stond voor hetzelfde probleem maar ging ondanks alles toch door. Weliswaar werd het aantal tijdschriften per jaar teruggebracht, werd de prijs wat verhoogd, en zo haakten nog meer mensen af.

Friedel Fiedler is eind maart overleden. Friedel Fiedler heeft veel gedaan voor de verzamelaars van halfnulauto's. Zowat 45 jaar was zijn geesteskindje het toonaangevende blad. ■

HET ZAL JE MAAR GEBEUREN

EEN DIORAMA VAN REMKO STORM

De eerste lentezonnestralen nodigen uit tot het genieten van dat mooie seizoen. En dan plots word je opgeschrikt door een buurman die je over de schutting toeroept dat er iets aan de hand is met je auto. Je rent uit de tuin naar de zijkant van je huis en ziet dat je eigenlijk al te laat bent. De heilige koe, waar je zo lang voor gespaard hebt, rookt toch wel heel erg, vooral uit het motorcompartiment. Je belt natuurlijk meteen 112, maar tegen de tijd dat de brandweer je straat inrijdt, is die brand uit je geliefde autootje al overgeslagen naar het dak van de carport, en dat terwijl je nog geprobeerd hebt met je brandblusser de brand te lijf te gaan.

Snel ingrijpen van de brandweer voorkomt, dat je nog meer schade oploopt. Het is ook wel genoeg zo. Gelukkig ben je goed verzekerd, maar dat dit grapje geld gaat kosten is toch wel duidelijk. De auto is na dit gebeuren een total loss en de carport heeft niet zo heel veel dak meer, omdat het grootste deel daarvan door de hitte is weggesmolten.

De politie heeft – zoals dat zo fraai heet – de zaak in onderzoek. En jij kunt in ieder geval de komende nacht nog altijd in je eigen bed slapen, al zal er van nachtrust niet zo heel veel komen door de emoties van de dag...

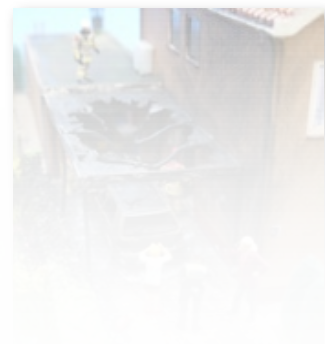
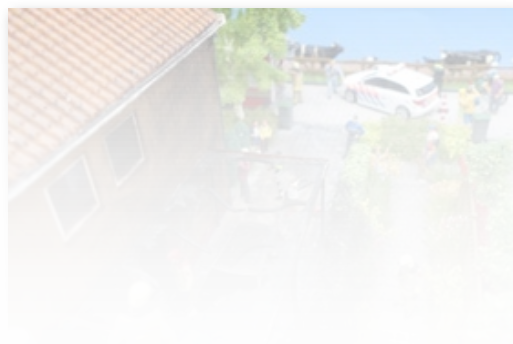

Toegegeven: de muren zijn zwartgeblakerd, een raam van de berging is gesprongen. Het kozijn heeft heel wat meegekregen, van de fraaie lentebloemetjes naast de carport is niet veel meer over dan wat zwarte (resten van) tulpen, maar al met al valt de schade nog te overzien.

Wanneer je goed kijkt naar alle details is dit toch een duidelijk tafereel, zoals dat bijna dagelijks wel ergens in ons land plaatsvindt. Want onmiskenbaar speelt het zich af in Nederland, gezien de uniformen van de brandweerlieden en de politiemensen. Ook de striping op de prioriteitsvoertuigen is helemaal 'made in Holland'. Het is maar de vraag of dat mag, want de juristen van onze overheid azen op iedereen die een streep-

je zet. Zelfs beweren die al dat een foto van een brandweerwagen met de striping niet mag worden gebruikt. De rechtbanken krijgen het dus zwaar de komende tijd. Al die 'zondaars' die wel eens een brandweerauto hebben gefotografeerd zonder voorafgaande toestemming van de Zoetermeerse ambtenaren moeten volgens hen nog worden berecht...ook als de wagen op de openbare weg werd gefotografeerd.

Overigens: de tankautospuiter vertoont opvallende gelijkenis met een wat groter exemplaar uit Zevenaar. Wat meer internationaal is het gedrag van de hondjes bij de burens, die uiteindelijk even ongestoord op de veranda hun natuurlijk gedrag kunnen botvieren. Zo ging het er even heet aan toe, bij beide burens! ■

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

AUTOBUSSEN VERWOEST DOOR VUURZEE

**EEN GROTE UITSLAANDE BRAND OP 9 DECEMBER 1970
VERWOESTTE HET BEDRIJFSCOMPLEX VAN LEYLAND
MOTOR CORPORATION, VOORHEEN NV AUTOINDUSTRIE
VERHEUL, GEVESTIGD AAN DE NIEUWE GOUWE O.Z. 49 TE
GOUDA.**

Verheul ontstond in 1900 als wagenmakerij in een kleine werkplaats aan de Dorpsstraat in Waddinxveen en schakelt aan het begin van de jaren twintig met succes over naar de carrosseriebouw van autobussen, bestelwagens en ambulances, kortom een ruim assortiment.

Een geplande nieuwe fabriek aan de toenmalige Henegouwerlaan in Waddinxveen, met een oppervlakte van 16.000 m², was in 1940 gebouwd maar werd na pas de bevrijding, in juni 1945, in gebruik genomen. Het was toen nog gevestigd aan de Henegouwerlaan in de gemeente Waddinxveen, maar na een gemeentelijke herindeling, omstreeks 1960, viel het binnen de gemeente Gouda.

Het bedrijf was onderverdeeld in een grote fabriekshal met diverse andere opslagruimten. Het dak van het complex bestond uit hout, afgewerkt met dakleer en was dus uitermate brandgevaarlijk. De afscheidingen tussen de verschillende afdelingen waren grotendeels samengesteld uit brandbaar materiaal en gaas. Op verschillende plaatsen waren de enigszins brandwerende afscheidingen door latere verbouwingen doorbroken. In het grote magazijn lagen zeer brandbare materialen en vloeistoffen opgeslagen, evenals grote hoeveelheden schuimrubber en schuimplastic in de stoffeerderij. Door het gehele bedrijf waren de nodige acetyleen gasflessen en zuurstofcilinders verspreid.

Voorzijde van de fabriekshal en het kantoorgedeelte. Foto genomen daags na de brand op 9 december 1970.

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

noordwest-gevel in te perken en om de verfopslag en de zijhal (in open verbinding met de grote hal) af te schermen door middel van een watergordijn. In deze zijhal stonden de machinerieën opgeslagen. Vanwege het grote aantal gasflessen in de grote hal en de zich steeds vlugger opvolgende explosies was een binnenaanval in de grote hal vanwege de veiligheid van het ingezette personeel geen optie. Wel lukte het, in de andere ruimten waar de brand nog niet was doorgedrongen, de aanwezige gasflessen tijdig in veiligheid te brengen.

Op dat moment was de brand nog beperkt tot de grote hal en de doorslag naar het kantoorgedeelte. Brandweer Waddinxveen kreeg opdracht, het nieuwe magazijn af te schermen, zij had in de nabijheid al drie stralen ingezet ter bescherming van het kantoorgedeelte. Aan de commandant van Reeuwijk was opdracht gegeven, de beveiliging van het kantoordeel en de zuidoostgevel tot en met de houtloods voor zijn rekening te nemen, met als opdracht "in eerste plaats het kantoor te behouden".

Omstreeks tien uur die avond dacht men de brand onder controle te hebben, toen plotseling, door een serie ontploffende gasflessen, in de grote hal een enorme vuurzee ontstond, vlak naast het grote magazijn en raakte het dak daarvan ook in brand. Daardoor moesten de ingezette stralen in het magazijn teruggetrokken worden. De op het dak ter hoogte van het magazijn ingezette stralen moesten in alle tijden teruggetrokken worden.

INGEZET BRANDWEERMATERIEEL

KORPS	VOERTUIG	MELDING	UITGERUKT	TER PLAATSE
Gouda	TS hd/lid	20:45	20:48	20:53
	AS Id	20:45	20:48	20:53
	PM + MSA	20:45	20:48	20:53
	AL	20:45	20:48	20:53
Waddinxveen	TS hd/lid	20:43	20:46	20:53
Boskoop	TS hd + MSA	20:55	20:59	21:04
	AS Id	20:55	20:59	21:04
Bodegraven	AS Id + MSA	21:03	21:07	21:25
Moordrecht	TS hd/lid + MSA	21:13	21:16	21:22
Reeuwijk	AS Id	21:15	21:18	21:23
Stolwijk	TS hd/lid	21:40	21:43	21:57
Zevenhuizen	AS Id	22:17	22:20	22:29

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Augustus 1975 bij Eschede: Een brandweerauto staat op een stoppelveld voor een brandende akker. Het was heet en extreem droog dat jaar

DUITSLANDS ERGSTE BOSBRANDRAMP

TOEN DE BRANDEN OPLAAIDEN IN NEDERSAKSEN

TEKST PETER SNELLEN FOTO'S COLLECTIE BURKHARD GIESE, O.A. WINSENER ANZEIGER, FEUERWEHR MASCHEN, WIKIPEDIA

De bossen brandden meer dan tien dagen

In de reeks over grote gebeurtenissen, die in het collectieve geheugen zijn bewaard gebleven, behoort zeker de reeks van vijf zeer grote bos- en heidebranden die in de eerste helft van augustus 1975 woedde in de Duitse deelstaat Niedersachsen. In de gebieden rondom Celle, Gifhorn en Lüchow-Dannenberg vielen in enkele dagen duizenden hectaren bos, heide en moerasland ten prooi aan de vlammen. Vijf brandweerlieden kwamen bij de bestrijding van die branden om het leven, evenals twee andere helpers. 82 mensen werden dusdanig gewond, dat men zich in een ziekenhuis moest laten behandelen. Die branden gaven goed aan dat er grenzen zijn aan de strijd van de mens tegen branden en het kwam meermaals voor de brandweer met de handen in het haar zat, omdat men even niet wist wat men nog kon doen om het tij te keren.

De echte ramp vond plaats in de tweede week van augustus 1975, toen in de buurt van het stadje Gorleben een bosbrand uitbrak. Die avond van de 8^e augustus had die brand al ongeveer 2000

hectare bos en akkers vernield. Al voordien waren in de afgelopen vier dagen in enkele omringende plaatsen heel wat, maar vooral kleinere, branden uitgebroken in natuurgebieden.

De brandweer van Lüchow-Dannenberg die voor Gorleben verantwoordelijk was, had ook daar geholpen met hun tankautospuiten. Ze moesten nu echter uit de omringende plaatsen worden teruggetrokken. De aanrijdtijd van het eigen korps was dan ook wat langer en de mensen waren al erg vermoeid, toen ze opnieuw moesten worden ingezet. In de tussentijd werd tot de aankomst van de brandweer begonnen met de brandbestrijding met behulp van landbouwtractoren en -tankwagens. Aanvankelijk leek dat succes te hebben, maar doordat de krachtige wind steeds draaide, laaide het vuur steeds opnieuw op en bereikte het ook grote hitte. Het sloeg na enige tijd zelfs over een brede weg heen. Het duurde nog zowat een week vooraleer in de *Landkreise* Lüchow-Dannenberg, Gifhorn en Celle alle natuurbranden waren bedwongen.

Begin augustus van het jaar 1975 was er in Niedersachsen sprake van een uitgesproken droogte en van buitengewoon warme temperaturen. Op sommige plekken had het al twee maanden niet meer geregend en de temperaturen overdag liggen meest boven de 30° Celsius. Gewoonlijk bedroeg de luchtvochtigheid zo'n 80%, maar in die maand lag die meestal ergens tussen de 20 en 30%. Bovendien stond er een behoorlijk sterke wind. In die omstandigheden brak er bij Stüde (in de *Landkreis Gifhorn*) in het natuurgebied Südheide een bos- en heidebrand uit die snel al meerdere vierkante kilometers omvatte. Op 9 en 10 augustus zijn er meerdere branden in hetzelfde gebied bij Gifhorn en Celle. Die brandweer dreigde al snel de branden niet meer onder controle te kunnen houden.

Omdat er zoveel branden gelijktijdig woedden, was het moeilijk om voldoende personeel en materieel naar elke brand afzonderlijk te laten uitrukken. Brandweerlieden vertelden later, dat het zo heet was, dat de brandweerauto's sporen maakten in het asfalt. De bossen bestonden voor een groot gedeelte uit monoculturen en lagen vol met afgewaaid hout dat nog afkomstig was van een orkaan die in 1972 in dat gebied woedde. Dat bood veel voeding aan het vuur en op sommige plekken ontstonden er aaneengesloten vlammenfronten van meer dan 20 meter hoogte.

Op 10 Mei 1975 in de Kreis Gifhorn waren brandweerlieden met een brandweerauto op een brand in een bos. De brand was zeer heftig en de brandweerlieden konden de brand niet meer onder controle houden.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Ook waterwerpers van de Hannover oproerpolitie werden als tankautospuitten ingezet nabij Eschede.

De Bundeswehr zette ruim 11.000 militairen in, waaronder brandweerlieden. Hier een TLF 8 in actie.

uit Hamburg en Frankfurt, de grenspolitie en medewerkers van natuur- en bosbeheer. Het Duitse Rode Kruis, de *Malteser Hilfsdienst* en vele andere hulporganisaties zorgden voor de verzorging van al die brandweerlieden en voor de mensen die geëvacueerd werden. Op de Lüneburger Heide waren ook Engelse en Nederlandse troepen gelegerd, die ook gingen meehelpen. Ook drie Franse blusvliegtuigen kwamen na enkele dagen de bosbranden van bovenaf bestrijden. Zware bergingspanters van het Duitse leger maakten brandgangen om zo te voorkomen dat de brand zich verspreide.

De brandweerlieden die rookten werden, bleef de rook

Kreis, Bundesland). Dat alles leidde tot vertragingen in beslissingen en vooral tot verwarring. Intussen deed iedereen ter plaatse gewoon binnen zijn eigen eenheid, datgene, waarvan hij of zij dacht dat het gedaan moest worden. Op enig moment werd zelfs de generaal van de grenspolitie door de minister van Binnenlandse Zaken van Niedersachsen van zijn taak ontheven en werd een andere bevelhebber verantwoordelijk voor de inzet.

In de voormiddag van 12 augustus werd er ook een rookmelder geïnstalleerd in het brandweerstation van Eschede. Het rookmelder was een rookmelder van de Bundeswehr, die was geïnstalleerd door de

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

De brand woedde 169 uur en 30 minuten in het noordoosten van Nedersaksen. Drie Franse Canadair CL-215 blusvliegtuigen kwamen op 10 augustus te hulp.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

ENKELE GETALLEN EN WETENSWAARDIGHEDEN DIE EEN IDEE GEVEN OVER DE INZET

- Uit de het hardst getroffen drie Kreisen (regio's) werden 13.000 – meest vrijwillige – brandweerlieden met tezamen ongeveer 1550 brandweervoertuigen ingezet. Daarnaast kwam er brandweerhulp uit de rest van Duitsland, zoals uit Baden-Württemberg, Bremen, Hamburg, Berlijn, Nordrhein-Westfalen, Schleswig-Holstein, Hessen en Rheinland-Pfalz, alles bij elkaar ook zo'n 6300 man.
- Het THW (Technische Hulpdienst) zette bij elkaar bijna 4800 mensen in. Die brachten 313 van hun voertuigen mee.
- Het Duitse Rode Kruis richtte drie noodopvangcentra met artsen in en daarnaast nog heel veel kleinere verbandposten. In totaal moesten 1152 mensen eerste hulp krijgen en daarvan werden er 82 naar het ziekenhuis vervoerd. Bovendien zorgde het Rode Kruis voor de verzorging van de ingezette manschappen. Aan eigen voertuigen werden 255 met Rode Kruis-embleem ingezet.
- De *Johanniter Unfall Hilfe* zette na samenspraak met het Rode Kruis 387 eerste hulpkrachten in die met 22 voertuigen ter plaatse kwamen.
- De *Malteser Hilfsdienst* kwam met 20 personen ter plaatse. De taak die men hoofdzakelijk bekleedde was het loodsen van brandweerwagens die van buiten de regio's kwamen.
- De *Arbeiter Samariter Bund* zette 30 voertuigen met 250 personen in. Hun taak was meest eerste hulp verlenen en helpen bij de diverse evacuaties.
- Ook de politie had een en ander te doen. Van de Landespolizei werden 1247 manschappen ingezet. Ook zorgde die voor drie helikopters en een lufdprenter. Ook werden er enkele vliegtuigen ingezet die als brandweerwagens werden gebruikt.

Lessen

Natuurlijk ging er veel mis. Dat is nu eenmaal eigen aan een calamiteit. Trouwens, men had blijkbaar een dergelijke reeks branden niet voorzien.

Vanaf dat moment werden er door de brandweer inzetplannen gemaakt voor de bestrijding van bosbranden. Kaarten werden gereed gehouden met daarop aanrijroute en begaanbare wegen. Er werden vanaf toen meer tankautospuitten aangekocht en bovendien tankautospuitten met grotere bluswatertanks. Als de weersomstandigheden dat verlangden, werd vanuit de lucht gepatrouilleerd door de *Feuerwehr-Flugdienst*, een instelling die met twee vliegtuigen Niedersachsen (en de randen van de omliggende *Bundesländer*) in de gaten hield. In de bossen werden begaanbare en verharde wegen aangelegd zodat brandweerwagens dichter bij een eventuele brand konden komen. Op heel veel plekken werden waterwinplaatsen ingericht en op sommige plaatsen waar geen vijvers of beekjes te vinden zijn, werden ondergronds grote tanks ingegraven waarin bluswater verzameld werd.

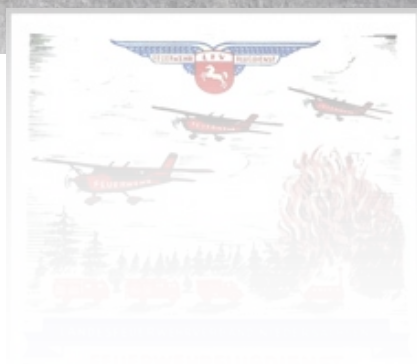
In 2007 begon men in Niedersachsen met een centrale bosbrandmeldkamer in Lüneburg, die door de boseigenaren en -beheerinstanties wordt geëxploiteerd. Die bewaakt zo'n 440.000 hectare bosgebied in de streken, waar het risico op brand groot is. Zodra een bosbrand alarmniveau is bereikt wordt de meldkamer in Lüneburg hiervan in kennis gesteld. Het is de taak van de meldkamer om de brandweer te informeren over de locatie van de brand en de omstandigheden.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Tenslotte

In het bovenstaande keken we terug naar de situatie zoals die zich in 1975 voordeed en de maatregelen die genomen werden om een herhaling in de toekomst te voorkomen. Duitsland behoort tot de landen met een heel hoog risico op bos- en veenbranden. Dat komt vooral omdat bijna een derde deel van Duitsland uit bos- en andere natuurgebieden bestaat. Een groot deel daarvan zijn monoculturen, bestaand uit dennen of sparren en die branden nu eenmaal erg goed. De klimaatveranderingen zorgen voor langere perioden van droogte en ook de zomers worden warmer. En nog altijd komen grote natuurbranden voor. Denk aan de veenbrand die in het najaar van 2018 bij Meppen plaatsvond. Het aantal tonnen stikstof en CO₂ dat daarbij vrijkwam was enorm.

Gemiddeld vinden er in Duitsland zo'n duizend bosbranden per jaar plaats, die samen ongeveer 500 hectare bos vernielen. Veelal (circa 95%) ontstaan die branden door handelingen van mensen. Denk daarbij aan weggegooide sigaretten, vonken van landbouwvoertuigen of treinen, barbecue of kampvuurtjes en het verbranden van afval, maar ook aan brandstichting. Bewustmaking van de bevolking van de gevaren en de gevolgen lijkt dan ook het meest voor de hand liggende medium. En dat geldt niet alleen voor Duitsland, maar ook voor ons eigen land. »

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

2017

2022

2018

2023

2019

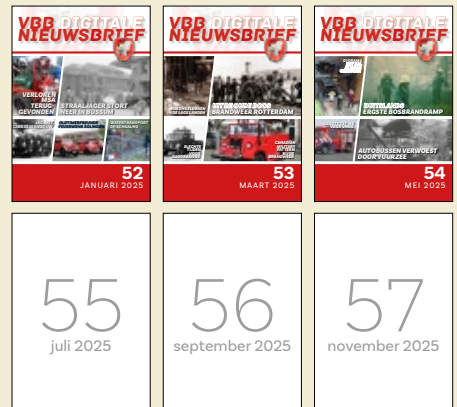
2024

2020

2025

2021

VBB DIGITALE NIEUWSBRIEF

SPECIALS

